

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat voorgelegd over de brief van 31 augustus 2018 over het Voornemen tot oprichting Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen (Kamerstuk 35 008, nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Diks

Adjunct-griffier van de commissie,
Jansma

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II	Antwoord / Reactie van de Minister	6

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voornemen tot oprichting van de Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen. Graag willen deze leden enkele opmerkingen maken en een paar vragen stellen.

Allereerst willen de leden van de VVD-fractie benadrukken dat ze het voornemen tot oprichting van Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen een goede zaak vinden. Deze leden zijn tevens voorstander van een zo beperkt mogelijke invloed vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Onafhankelijkheid is belangrijk voor de leden van de VVD-fractie: zij willen een stichting waar Groningers vertrouwen in kunnen hebben.

Wel hebben de leden van de VVD-fractie nog enkele vragen over het voorstel. Welke criteria worden er gehanteerd om de onafhankelijkheid van de bestuurders te borgen?

Uit het voorstel blijkt dat de financiering voor het woonbedrijf grotendeels afkomstig is van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Hoe ziet de invloed van de NAM eruit bij de uitvoeringsovereenkomst? Deelt de Minister de mening van de leden van de VVD-fractie dat de invloed van de NAM minimaal moet zijn en kan de Minister toelichten hoe dat is geborgd? Kan de Minister tevens toelichten hoe het geheel van de financiering en dekking van het woonbedrijf eruit ziet?

De leden van de VVD-fractie merken op dat in het voorstel wordt gesproken over objectieve criteria voor het behandelen van de aanvragen. Hoe worden deze objectieve criteria vormgegeven? Hoe wordt de transparantie geborgd als het gaat om de afhandeling van aanvragen? Waar kan men in beroep gaan als er verschillen optreden?

De leden van de VVD-fractie lezen in het voorstel over de taxatie van de marktwaarde. Wie doet deze taxatie? Kunnen deze leden ervan uitgaan dat de huiseigenaar vrij is om de taxateur te kiezen?

De leden van de VVD-fractie vragen tot slot of de Minister een indicatie kan geven van hoeveel mensen er gaan werken bij dit woonbedrijf. Deze leden hopen dat dit voornamelijk Groningers zijn die de lokale situatie goed kennen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het voornemen tot oprichting van de Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen. Hierover hebben deze leden nog vragen.

De leden van de CDA-fractie zijn er blij mee dat er nu een structureel instrument komt, te weten het Woonbedrijf, voor het opkopen van woningen boven het Groningengasveld. Deze leden vragen wanneer het Woonbedrijf van start gaat en op welke termijn zij naar verwachting haar

taken uit kan voeren. Kan onderbouwd worden dat de aan het Woonbedrijf beschikbaar gestelde middelen voldoende zijn?

De leden van de CDA-fractie vragen of aangegeven kan worden hoe het beheer door het Woonbedrijf eruit gaat zien. Deze leden vragen wanneer wel en wanneer niet wordt overgegaan tot de sloop van opgekochte woningen. Daarbij vragen zij hoe voorkomen gaat worden dat opgekochte gebouwen lang leeg staan.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Algemene Rekenkamer (ARK) de aanbeveling doet om de rollen en verantwoordelijkheden expliciet te beschrijven. In welk artikel van de statuten wordt de rol en verantwoordelijkheid van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat beschreven? Kan de Minister aangeven hoe invulling wordt gegeven aan de aanbeveling van de ARK «[dat] van belang [is] dat u concreet aangeeft welke politieke verantwoordelijkheid voortvloeit uit die rollen en in hoeverre u aanspreekbaar bent op het algehele functioneren en de taakuitvoering van de stichting en waarover u derhalve Informatieplichtig bent aan het parlement stichting»? Kan worden verduidelijkt waar de Kamer de Minister op kan aanspreken ten aanzien van het functioneren en de taakuitvoering van de stichting?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van voorliggend voorstel. Zij waarderen de inzet van de Minister op dit dossier. Zij zijn te spreken over de beperkte invloed van het ministerie op het woonbedrijf en dat de NAM verder op afstand wordt gezet. Wel hebben zij nog enkele vragen over een aantal zaken in voorliggend voorstel.

De leden van de D66-fractie vragen welke partij de taxatie van de woningen uitvoert. Worden hiervoor experts ingehuurd door het woonbedrijf, of beschikt het woningbedrijf zelf over onafhankelijke experts die in staat zijn taxaties uit te voeren?

De leden van de D66-fractie verzoeken om verduidelijking van de uitvoeringsovereenkomst en welke specifieke rol de NAM hierin heeft. Voorts waarderen genoemde leden het dat de NAM op afstand wordt gezet. Wel vinden deze leden het verwarrend dat de NAM wel wordt betrokken bij zaken die vallen onder de uitvoeringsovereenkomst, zoals de werkwijze van het woonbedrijf en interne procedures, en vragen de Minister om nadere toelichting.

De leden van de D66-fractie vragen hoeveel geld er in totaal beschikbaar wordt gesteld door zowel het Rijk als de NAM. Kan de Minister een volledig beeld geven (eventueel uitgesplitst in een tabel) zodat inzichtelijk wordt hoeveel welke partij bijdraagt voor welke termijn, voor zowel de pilot als het Woonbedrijf? Kan de Minister daarnaast inzichtelijk maken hoeveel woningen mogelijk in aanmerking komen voor de regeling van het Woonbedrijf en hoe uiteindelijk de definitieve keuze wordt gemaakt? Hoe staat het aantal woningen dat in aanmerking komt voor de regeling van het Woonbedrijf in verhouding tot de beschikbaar gestelde financiële middelen?

De leden van de D66-fractie vragen welke invloed de oprichting van dit woonbedrijf heeft op de bewoners die al meededen aan de pilot Koopinstrument. Blijven deze bewoners in de pilot of worden deze opgenomen in het Woonbedrijf? Hoe zorgt de Minister ervoor dat de bewoners zelf zo min mogelijk last ervaren van deze overgang?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de stukken met betrekking tot de oprichting van het Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen en hebben hier enkele vragen en opmerkingen over.

De leden van de GroenLinks-fractie lezen nergens in de statuten dat medeoverheden en belangenorganisaties regelmatig zullen worden geraadpleegd. Dit is een gemiste kans, aldus deze leden. Zij zouden graag in de statuten een bepaling zien opgenomen waarin staat dat medeoverheden en belanghebbenden op regelmatige basis de mogelijkheid wordt gegeven om mee te denken en ook actief vanuit de stichting worden benaderd en geraadpleegd. Kan de Minister dit toezeggen?

De leden van de GroenLinks-fractie zien graag dat er meer restricties worden geplaatst rondom de bestuursleden van de stichting (artikel 4.3 van de statuten). Zo zou het ongewenst zijn dat er personen in het bestuur komen die werkzaam zijn of zijn geweest bij de NAM, Shell of Exxon-Mobil. Is de Minister bereid meer restricties hieromtrent vast te leggen? Zo kan volgens deze leden elke schijn van belangenverstrengeling worden voorkomen.

De leden van de GroenLinks-fractie zien graag dat men zoveel mogelijk transparant over de werkzaamheden van de stichting is. Deze leden willen dat zoveel mogelijk inzage wordt gegeven in de financiën en beslissingen van de stichting zodat iedere betrokkene, ook personen die niet in het bestuur zitten, goed het functioneren van de stichting kan controleren. Kunnen hierover meer bepalingen worden opgenomen?

De leden van de GroenLinks-fractie willen graag meer weten over wat er onder het beheer van panden precies wordt verstaan. Wat zijn de ideeën hierover? Kan dit bijvoorbeeld ook betekenen dat panden tijdelijk andere functies krijgen?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom woningen voor slechts 95% van de taxatiewaarde worden opgekocht. Het koopinstrument is bedoeld voor huizen die, zonder schuld van de gedupeerden, niet verkocht raken. Waarom is dit niet 100% of zelfs meer gezien alle bijkomende kosten en lasten die komen bij een verhuizing?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende voornemen tot oprichting van de Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen. Zij hebben hierbij verscheidene vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie merken op dat woningeigenaren van woningen die niet verkocht worden ondersteund kunnen worden door het Woonbedrijf als deze eigenaren aan voorwaarden voldoen. Welke voorwaarden zijn dit? Deze leden vrezen dat eigenaren die niet aan de voorwaarden voldoen geen ondersteuning krijgen van het Woonbedrijf, ook al kunnen zij hun huis ook niet verkopen. Tevens merken deze leden op dat de woning getaxeed zal worden en dat de bewoners dan 95% van die taxatie kunnen krijgen voor hun woning. Op basis waarvan wordt die 95% bepaald? Wordt bij de taxatie rekening gehouden met de waardedaling van de huizen tijdens de crisis, die in Groningen veel sterker was dan in de rest van Nederland, door de bevingen? Wordt daarbij ook rekening

gehouden met het feit dat de waardeestijging in die regio ook veel trager verloopt dan in de rest van Nederland?

Hoe gaat het woonbedrijf om met monumentale panden? Kunnen deze gered worden, ook als sloop goedkoper is? Wie bepaalt er welk pand versterkt en welk pand gesloopt zal worden? Hebben inwoners van de provincie enige inbreng? Zo nee, hoe gaat de Minister dat dan toch organiseren?

De leden van de SP-fractie vragen ook hoe eventuele winst dat het Woonbedrijf maakt gebruikt zal worden. Vloeien de middelen terug naar de regio?

De leden van de SP-fractie willen duidelijkheid over de rol die de NAM en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) in het Woonbedrijf innemen. Kan de Minister de keiharde garantie geven dat de NAM geen invloed uitoefent op de verkoopprijs van een gebouw, geen invloed op welk onderdeel in het proces dan ook? Kan de Minister garanderen dat het enige dat de NAM moet doen, betalen is? Kan de Minister de onafhankelijkheid van het bestuur ook keihard garanderen?

De leden van de SP-fractie willen weten hoe het overleg met de regio loopt, houdt de Minister rekening met wat de regio wil? In hoeverre kunnen de maatschappelijke organisaties invloed uitoefenen op de inrichting en uitvoering van het Woonbedrijf?

Deze leden stellen vast dat het advies van de Mijnraad gebruikt wordt bij de versterking. Dit advies is tot stand gekomen met metingen verricht door het NAM-model HRA. Is de regering het met deze leden eens dat daar onverklaarbare uitkomsten uit komen? Zo nee, hoe verklaart de Minister de wisselende uitkomsten dan? Is het inspecteren van gebouwen met schade die onverkoopbaar zijn niet een betrouwbaardere manier om een plan van aanpak voor versterking te maken?

De leden van de SP-fractie merken op dat het Woonbedrijf misschien een goede mogelijkheid biedt om mensen die wonen in onverkoopbare gebouwen enige zekerheid te bieden. Deze leden zouden graag zien dat er ook een instantie opgericht zou worden die niet om scheuren in gebouwen draait, maar om scheuren in zielen. Is het mogelijk om een «Gezondheidsreparatiebedrijf» op te richten waar de psychische en lichamelijke hulpverlening betaald wordt door de NAM en de organisatorische- en beheerskosten door de Staat?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het voorstel tot oprichting van de Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen. Zij hebben hierbij enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom gekozen is voor 95% van de getaxeerde marktwaarde onder het Koopinstrument. Zij stellen dat woningen onverkoopbaar zijn en een lage marktwaarde kennen vanwege schade door aardbevingen, dan wel de kans daarop, dan wel het imago dat de omgeving kent vanwege de aardbevingen. De marktwaarde is daarmee geen geschikte graadmeter om een rechtvaardige prijs te bepalen. Hoe ziet de Minister dit? Zijn er andere prijsbepalingsmethodes overwogen? Wat gebeurt er met eventuele restschulden van bewoners?

Kan de Minister uitleggen waarom het belangrijk is dat het Woonbedrijf op afstand van het ministerie staat, hoewel de stichting wel publieke doelen nastreeft? Waarom is er niet voor gekozen in ieder geval de

mogelijkheid te hebben tot bijsturing? Waarom is de NAM betrokken bij de uitvoeringsovereenkomst?

De leden van de PvdA-fractie vragen waar het bedrag van 30 miljoen plus 10 miljoen euro op is gebaseerd. Wat is het verwachte gebruik van de regeling? Klopt het dat het bedrag van 10 miljoen euro is gereserveerd voor organisatorische kosten? Zo ja, waar is dit bedrag op gebaseerd? Hoeveel mensen zullen werkzaam zijn voor de organisatie? Waar zal de huisvesting plaatsvinden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voornemen om de Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen op te richten. Zij stellen enkele vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen nadere toelichting waarom bewoners een aanbieding van 95% van de getaxeerde marktwaarde krijgen. Hoe is dit percentage vastgesteld? Ligt de marktwaarde per definitie niet al relatief laag ten opzichte van vergelijkbare woningen elders, in verband met de negatieve gevolgen van de gaswinning?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen toelichting op de opmerking dat de financiering voor het Woonbedrijf is grotendeels afkomstig is van NAM. Wat wordt bedoeld met «grotendeels»?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen inzichtelijk te maken hoe de keuze voor een stichtingsvorm is gemaakt en hoe bij het maken van die afweging het besliskader over privatisering en verzelfstandiging van de Eerste Kamer is gehanteerd.

II Antwoord / Reactie van de Minister